

ДОСТУПНІСТЬ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ДИЗАЙНУ ОДЯГУ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

К.С. ШКІНДЕР, О.В. МИЛОКОСТ

Київський фаховий коледж прикладних наук

Проблема інтеграції людей з інвалідністю у суспільстві завжди була актуальною. З огляду на сучасну ситуацію, потреба у створенні інклюзивного середовища ще більш загострилась. Люди з інвалідністю мають свої особливі потреби, які часто не враховуються у загальних умовах. Вони зіштовхуються з дискримінацією на різних етапах життя, від працевлаштування до доступності фізичного середовища та освіти. Це створює бар'єри для їх повноцінної участі в суспільному житті та розвитку.

Міністерство соціальної політики України розробило «Національну стратегію безбар'єрності» з урахуванням зростаючої актуальності проблем інтеграції людей з інвалідністю, зокрема людей з інвалідністю набутою внаслідок військових дій в країні. Ця стратегія передбачає систематичний моніторинг доступності фізичного оточення та інфраструктури, створення ефективної нормативно-правової бази та підвищення кваліфікації фахівців у цій сфері. Також планується підвищення рівня зайнятості вразливих категорій населення та людей у складних життєвих обставинах через доступ до працевлаштування, перекваліфікацію та підтримку підприємницької діяльності [5].

Головна ознака доступності – відсутність бар'єрів. Одним з таких бар'єрів для повноцінного, не відмінного від життя оточення для людей з інвалідністю є відсутність одягу, що відповідав би їх потребам. Юлія Ващенко, кандидатка технічних наук, в своїх наукових напрацюваннях з колегами зазначала: «Здебільшого люди з різними видами інвалідності купують готовий одяг обмеженого асортименту, призначений для групи здорових людей, і після цього «підганяють» його під особливості статури своєї фігури з урахуванням умов пересування та способу життя. Головною причиною незадоволеності одягом є незручність при знятті і надяганні, а також при експлуатації, в тому числі окремих конструктивних і функціонально-декоративних елементів». Пані Юлія переймалась доступністю одягу для людей з інвалідністю в науковому полі. Я мала честь бути з нею знайома, вона трагічно загинула в цій війні та її ідеї по цей час наснажують мене, як студентку відділення Технологій легкої промисловості: вирішення соціальних проблем – відповідальність не лише соціальних робітників, а кожного з нас [5].

Створення адаптивного одягу процес складний, вимагає залучення багатьох людей з абсолютно різних сфер діяльності. Починається він з вивчення соціальних потреб людей з інвалідністю, врахування їх потреб у комфорті. Дизайнер враховує ці фактори, розробляючи модель одягу, консультуючись із майбутніми користувачами та медичними фахівцями. Технолог обирає відповідні матеріали і розробляє методи виготовлення, спрямовані на забезпечення максимального комфорту і якості виробу. Ключову роль відіграє також соціальний працівник, який організовує співпрацю між

різними спеціалістами, збирає необхідні дані про потреби та бар'єри, з якими стикаються люди з інвалідністю у повсякденному житті та сприяє поширенню адаптивного одягу серед цільової аудиторії.

Загальний опис технології виготовлення адаптивного одягу був представлений у роботі «Розробка сучасного одягу для людей з інвалідністю». В цьому описі закодована вся складність і багатозадачність процесу проєктування адаптивного одягу на прикладі створення колекції для дітей з інвалідністю.

При проєктуванні одягу для людей з інвалідністю потрібно дотримуватись спеціального алгоритму дій:

- Визначення основної та додаткових функцій виробу;
- Формулювання номенклатури вимог до виробу та показників якості текстильних матеріалів;
- Встановлення змін в конструкції одягу в залежності від особливостей тілобудови;
- Конфекціювання текстильних матеріалів на виріб з урахуванням специфічних вимог;
- Виготовлення експериментальних зразків виробів, проведення фізіолого-гігієнічних досліджень в лабораторних умовах та, за необхідністю, корегування конструкції та виду матеріалів;
- Випробування експериментальних зразків виробів у реальних умовах експлуатації та визначення їхньої комфортності [5].

Дослідження «Декоративне оздоблення одягу для дітей з особливими потребами, розроблене на базі картин Марії Примаченко» підкреслює важливість естетичного задоволення користувачів одягом, особливо для дітей з інвалідністю. Використання художніх творів Марії Примаченко у дизайні тканин та інших елементів одягу, а також у розвиваючих іграх для дітей з особливими потребами, демонструє, що аспект естетики важливий не менше, ніж функціональність в адаптивному одязі [2].

Ринок виробництва одягу для людей з інвалідністю сьогодні переживає не найкращі часи попри всю актуальність своєї роботи. Соціального ж виробництва, яке б могло забезпечити потреби малозабезпечених людей з інвалідністю – не існує взагалі. На превеликий жаль, такі магазини-представники виробництва адаптивного одягу, як «Краса. Виробництво військової амуніції та спецодягу» [1] мають високу вартість продукції, адже фінансуються за власний кошт та не задовольняють попит навіть для фінансово спроможних людей з інвалідністю.

Анна Павлусь, колишня модельєр-конструктор, після травми хребта і реабілітації, заснувала перше в Україні підприємство з пошиття адаптивного одягу для користувачів крісел-колісниць. Вона успішно скористалася грантовою програмою «Власна справа», створивши три робочі місця, які укомплектувала внутрішньо переміщеними особами з інвалідністю. Ідея підприємства Анни Павлусь - важливий крок у напрямку створення інклюзивного суспільства [3].

Висновок: В умовах сучасного суспільства проблема пристосування

людей з інвалідністю набуває особливої актуальності та значущості. Люди з інвалідністю стикаються з численними бар'єрами, починаючи від дискримінації на ринку праці та закінчуючи недостатньою доступністю об'єктів фізичного оточення. Створення адаптивного одягу виступає одним із важливих аспектів вирішення цієї проблеми. Забезпечення доступу до якісного та зручного одягу для цієї групи споживачів вимагає комплексного підходу: моніторинг відповідності потребам та якості, нормативно-правове забезпечення процесів вільного доступу до придбання продукції чи її отримання в якості соціального забезпечення, підтримку підприємництва та участь держави у сприянні цим процесом. Успіху нашої країні на шляху розбудови інклюзивного європейського суспільства!

Література

1. Адаптивні штани при травмуванні ніг: продаж по Україні, Військове спорядження та одяг від виробника КІРАСА - 1832605736 [Електронний ресурс] // Воєнторг від виробника. – Режим доступу: https://kirasa.com.ua/ua/p1832605736-adaptivnye-shtany-pri.html?source=merchant_center&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwxeuxBhC7ARIsAC7dS394e0B9vzILCv-W9Y_j5tXihI6xONcCaJV-SI ;
2. Декоративне оздоблення одягу для дітей з особливими потребами потребами, розроблене на базі картин Марії Примаченко [Електронний ресурс] / Н. Супрун [та ін.] // Вісник КНУТД, Матеріалознавство, легка та текстильна промисловість. – 2010. – № 1. – С. 149–154. – Режим доступу: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/6414/1/V51_P149-154.pdf ;
3. ЄРобота: На Київщині шиють адаптивний одяг для людей з інвалідністю | Міністерство економіки України [Електронний ресурс] // Мінекономіки, Інформаційні ресурси – Режим доступу: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=c8dbebc3-5a86-49c4-a78b-f530d9bab9b9&title=Robota-NaKiivschini&showMenuTree=true> ;
4. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року [Електронний ресурс] : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-p#Text> ;
5. Розробка сучасного одягу для людей з інвалідністю [Електронний ресурс] / Н. П. Супрун [та ін.] // Fashion industry. – 2019. – № 2. – С. 47–53. – Режим доступу: <https://doi.org/10.30857/2706-5898.2019.2.4> .